

ПРОЕКТУВАННЯ ХУДОЖНІХ СИСТЕМ ОДЯГУ

Лабораторний практикум

Хмельницький національний університет

ПРОЕКТУВАННЯ ХУДОЖНІХ СИСТЕМ ОДЯГУ

*Лабораторний практикум для студентів напряму підготовки
6.051602 – Технологія виробів легкої промисловості*

Затверджено на засіданні кафедри ТКШВ
_____ 2016, протокол № ____

Хмельницький, 2016

Проектування художніх систем одягу. Лабораторний практикум для студентів напряму підготовки 6.051602 – Технологія виробів легкої промисловості /Л. В. Краснюк, О. М. Троян. – Хмельницький: ХНУ, 2016. – 42 с.

Укладачі: Краснюк Л. В., канд. техн. наук, доц.
Троян О. М., канд. техн. наук, доц.

Рецензент: Кулешова С. Г., к. т. н, доц. каф. ТКШВ

Відповідальний за випуск: Славінська А. Л., д. т. н., проф.

Редактор - коректор:

Комп'ютерна верстка:

ПЕРЕДМОВА

Лабораторний практикум розроблено у відповідності до робочої програми навчальної дисципліни «Проектування художніх систем одягу», що викладається для студентів напряму підготовки «Технологія виробів легкої промисловості».

Метою лабораторного практикуму є сприяння розвитку творчих здібностей студентів та придбання практичних навичок з проектування нових моделей одягу в різних художніх системах шляхом виконання лабораторних робіт.

Основними завданнями лабораторних робіт з дисципліни «Проектування художніх систем одягу» (ПХСО) є:

- навчити студентів розуміти та творчо розробляти композиційний стрій одягу в різних художніх системах;
- теоретично та практично підготувати студентів до виконання відповідних розділів дипломного проекту та роботи на підприємствах швейної галузі.

В результаті виконання лабораторних робіт студент повинен:

знати:

- види і сутність сучасних художніх систем проектування одягу та засоби композиційного зв'язку елементів формоутворення в них;
- методи проектування художніх систем одягу та створення виразного художнього образу;
- закономірності композиційної побудови естетично-довершеної форми виробу з урахуванням приналежності до певної художньої системи;
- вимоги підприємств до проектування одягу в художніх системах.

вміти:

- аналізувати джерело творчості та трансформувати його у форми сучасного одягу;
- створювати художній образ сучасного одягу згідно девізу та джерела творчості;
- практично розробляти нові моделі швейних виробів в різних художніх системах.

Оцінка за виконану роботу враховує рівень теоретичної та практичної підготовленості студента і вміщує наступні складові:

- перевірку уміння розробляти нові моделі швейних виробів, композиційна побудова яких забезпечує єдність форми та змісту;
- перевірку знань і розуміння правил та принципів композиційної побудови естетично довершених моделей швейних виробів у відповідності до теми та мети лабораторної роботи;
- перевірку знань щодо особливостей художнього проектування швейних виробів у різних художніх системах.

При виконанні лабораторних робіт передбачено поглиблення теоретичних знань лекційного курсу та практичне розроблення нових моделей одягу в різних художніх системах, що сприятиме становленню і подальшому розвитку творчих здібностей студента.

Термін захисту лабораторної роботи вважається своєчасним, якщо студент захистив її на наступному після виконання роботи занятті. За несвоєчасний захист лабораторної роботи виставляється три бали.

Лабораторні роботи оцінюються за чотирибальною шкалою.

Оцінку «відмінно» отримує студент, який глибоко засвоїв матеріал лабораторної роботи, виконав малюнки та ескізи моделей одягу у відповідності до теми роботи з урахуванням сучасних тенденцій моди, вміє обґрунтувати прийняті рішення при розробленні ескізів моделей одягу.

Оцінку «добре» отримує студент, який повністю засвоїв навчальний матеріал з лабораторної роботи, орієнтується у ньому, свідомо використовує знання для вирішення практичних завдань, але при цьому у відповідях та композиційній побудові ескізів моделей одягу допустив незначні помилки; грамотно відповідає, але відповіді мають місце окремі неточності, нечіткі формулювання тощо.

Оцінку «задовільно» заслуговує студент, який слабо орієнтується в матеріалі, допускає помилки у відповідях, засвоїв і набув практичні навички у виконанні графічних робіт, але допустив неточності, недбалість при виконанні ескізів.

Оцінку «незадовільно» отримує студент, який має розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускає помилки у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.

Кожну лабораторна роботу слід оформлювати у вигляді звіту, до складу якого входить текстова частина та ілюстративний матеріал, що виконують у відповідності до мети та змісту роботи. Звіт до лабораторної роботи містить тему, мету і зміст лабораторної роботи та висновки.

Ілюстративний матеріал потрібно представляти у вигляді ескізів моделей виробів, які виконують на папері для малювання форматів А2, А3 або А4.

Лабораторна робота 1

ПРОЕКТУВАННЯ ШВЕЙНИХ ВИРОБІВ В АВТОНОМНІЙ ХУДОЖНІЙ СИСТЕМІ

Мета роботи: ознайомитись з принципами художнього проектування швейних виробів в автономній художній системі на прикладі головних уборів.

Зміст роботи

1. Виконати аналіз сучасних моделей жіночих та чоловічих головних уборів повсякденного призначення.
2. Розробити три моделі головних уборів (чоловічих або жіночих) в автономній художній системі.
3. Виконати опис зовнішнього вигляду однієї із розроблених моделей головних уборів.
4. Висновки.

Питання для підготовки до роботи

- Що таке автономна художня система?
- Які головні особливості проектування виробів в автономній художній системі?
- З яких основних деталей складаються головні убори?
- Які вимоги потрібно враховувати при проектуванні головних уборів повсякденного призначення?

Теоретичні відомості

Головною вимогою до швейного виробу, як об'єкту художнього проектування, є те, що моделі повинні володіти не тільки утилітарними ознаками, але й естетичними, тобто мати художню цінність. Кожна модель тільки тоді стає художнім твором, коли володіє основною ознакою художньої системи – композицією. При цьому, кожна художня система вимагає певного підходу до її проектування.

Автономна художня система одягу (АХСО) – це проектування окремих виробів одягу певного асортименту, що входять до складу костюма будь-якого призначення, яке обумовлене потребами технологічної спеціалізації підприємств. Існування та сутність АХСО обумовлені вузькою спеціалізацією підприємств, що випускають обмежений вид швейних виробів. Головним завданням художнього проектування автономних систем одягу є розроблення швейних виробів визначеного асортименту з урахуванням вимог конкретного виробництва, існуючого напрямку моди та стилістичного зв'язку форми одягу з предметами, що доповнюють його (або

які доповнює він). Одним із таких виробів, які доповнюють одяг, є головні убори.

Головні убори повинні забезпечувати утилітарні та естетичні вимоги споживачів в межах загального стильового вирішення одягу. Під стильовим вирішенням одягу розуміють певний напрямок в його художньому оформленні, який обумовлений спільністю форми вираження у різних виробках. Отже, головний убір, повинен відповідати призначенню костюму, характеру його форми та узгоджуватись з матеріалами одягу, фактурою, кольором та ін.

Завершуючи пластичне вирішення форми костюму за принципами тотожності, нюансу або контрасту, головний убір узгоджується з характером голови, рисами обличчя, формою зачіски, підкреслюючи тим самим індивідуальність людини. Досить часто головний убір відіграє в костюмі домінуючу роль, тобто є центром композиції.

В наш час існує велика кількість шитих та формованих головних уборів відмінних за об'ємно-просторовим вирішенням форми.*

Визначення сучасних головних уборів згідно ДСТУ 2027-92 «Вироби швейні й трикотажні. Терміни та визначення» [1], наступні:

Шапка – головний убір для вкривання голови в різних кліматичних умовах.

Вушанка – це головний убір із козирком, бортиком і навушниками.

Кепі – головний убір м'якої форми з козирком.

Капелюх – це чоловічий або хлопчачий головний убір із голівками різної форми та крисами.

Капелюшок – це жіночий або дівчачий головний убір із голівками різної форми та з крисами або без них.

Берет – це головний убір без козирка і крис, круглої або овальної форми з околицею або без неї.

Шолом – головний убір, який закриває вуха.

Жокейка – це головний убір із козирком та голівкою випуклої форми або без неї.

Пілотка – це головний убір прямокутної або овальної форми.

Капор – це дівчачий головний убір, спереду з крисами або без них, із зав'язками під підборіддям.

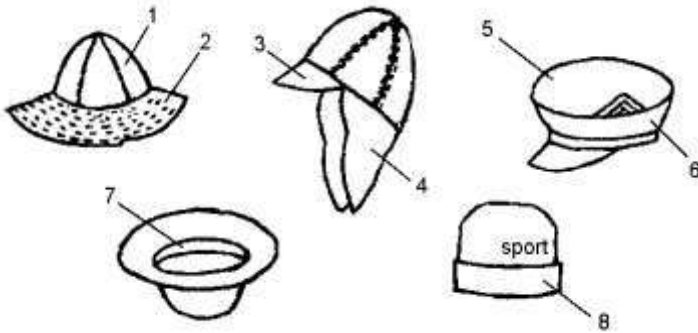
Чепчик – це швейний або трикотажний головний убір для новонароджених із зав'язками під підборіддям.

Кашкет – це головний убір із козирком і твердою околицею.

Безкозирка – кашкет без козирка зі стрічкою по околиці.

Розташування та найменування основних деталей головних уборів різних за призначення та конструктивним устроєм приведене на рис. 1.

* Журнал «Ателье», 2006, № 4, С.38-40.

1 – голівка; 2 – криси; 3 – козирок; 4 – навушник; 5 – денце;
6 – стінка; 7 – начільник; 8 – бортик

Рисунок 1 – Найменування основних деталей головних уборів

Визначення понять основних деталей головних уборів побутового призначення у відповідності до ДСТУ 2023-91 [2] приведені в табл. 1

Таблиця 1 – Основні деталі головних уборів

Термін	Найменування
Голівка	Деталь або вузол головного убору, що складається з клинців, денця та стінок або є суцільною
Криси	Горизонтально або похило розміщена деталь головного убору, що оформлює нижній край голівки
Козирок	Деталь або вузол головного убору для оформлення передньої частини голови (козирок може складатись з горішньої та нижньої деталей)
Навушник	Деталь головного убору, що закриває вуха й потилицю
Денце	Деталь голівки, суцільна або з частин, що вкриває маківку голови
Стінка	Деталь голівки, суцільна або з частин, що вкриває бокову частину голови
Начільник	Деталь головного убору для оформлення виробу з вивороту по внутрішній окружності
Бортик	Деталь головного убору, суцільна або з частин, що оформлює нижній край голівки та прилягає до неї

Одним із найбільш поширених і модних на сьогодні видів головних уборів є кепі. Кепі можуть мати саме різноманітне конструктивне вирішення, складатись з 4, 6, 8 або 12 клинців.

В додатку А (рис. А.1 та рис. А.2) приведені ескізи моделей чоловічих та жіночих кепі класичної форми.

Хід виконання роботи

1) Виконати аналіз сучасних моделей головних уборів повсякденного призначення.

Перед виконанням лабораторної роботи студенти визначаються з асортиментом та конструкцією шитих головних уборів. Користуючись інтернет-ресурсами, виконують аналіз сучасних головних уборів, в результаті чого визначають модні тенденції розвитку головних уборів (форма, деталі, пропорції, колір та фактура матеріалів, оздоблення тощо). Отримані відомості використовують при композиційній проробці головних уборів.

2) Розробити три моделі кепі в автономній художній системі.

Розробити та замалювати три моделі кепі (чоловічих або жіночих) повсякденного призначення. Ескізи моделей представляють на аркушах формату А4. Вигляд спереду (або в повороті $\frac{3}{4}$) зображають на голові людини у кольорі. Вигляд головного убору з різних ракурсів (ззаду, збоку) та можливі варіанти його одягання або трансформації показують схематично в чорно-білій техніці.

Приклад виконання моделі кепі із різними варіантами одягання приведено в додатку А (рис. А.3).

3) Виконати опис зовнішнього вигляду однієї із розроблених моделей.

Опис зовнішнього вигляду моделі кепки виконують за такою схемою:

- назва виробу та його призначення;
- спосіб виготовлення виробу (формований чи шитий);
- статево-вікова група споживачів, сезон ношення;
- спосіб ношення (варіанти трансформації);
- характеристика об'ємно-просторової форми виробу (м'яка, жорстка);
- ступінь прилеглості до голови (щільно або частково прилегла);
- конструктивний устрій (найменування основних та неосновних деталей виробу);
- характеристика матеріалу верху;
- наявність підкладки (характеристика матеріалу підкладки);
- кольорове вирішення верху та підкладки;
- оздоблення.

4) Висновки

У висновках підводять підсумок проведеної роботи.

Література: [1-4].

Лабораторна робота 2

ПРОЕКТУВАННЯ ШВЕЙНИХ ВИРОБІВ В ХУДОЖНІЙ СИСТЕМІ «СІМ'Я»

Мета роботи: ознайомитись з художнього проектування швейних виробів в художній системі «сім'я».

Зміст роботи

1. Виконати аналіз напрямку моди та визначити особливості художнього проектування одягу за завданням викладача.
2. Розробити три моделі одягу (за завданням викладача) в художній системі «сім'я».
3. Виконати опис зовнішнього вигляду однієї моделі.
4. Дати характеристику композиційних елементів форми однієї із розроблених моделей одягу.
5. Висновки.

Питання для підготовки до роботи

- Що таке художнє проектування одягу?
- Які композиційні елементи форми використовуються при художньому проектуванні одягу?
- В чому полягає сутність художньої системи «сім'я»?
- Які головні особливості проектування швейних виробів в художній системі «сім'я»?
- Які основні засоби об'єднання в художній системі «сім'я»?
- За рахунок чого досягається відмінність виробів в художній системі «сім'я»?

Теоретичні відомості

«Сім'я» – це художня система, в якій вироби зв'язані загальною конструктивною формою в рамках поточної моди та відрізняються за моделями. Різними можуть бути матеріали, форма деталей, їхнє розташування, обробка тощо.

Не слід плутати художню систему «сім'я» із промисловою колекцією, в якій моделі, крім загальної конструктивної форми, об'єднані певним образом, стилем.

Художнє проектування одягу в системі «сім'я» підпорядковане, в першу чергу, вимогам виробництва. Шляхом змінювання окремих деталей (комірів, клапанів, кишень, елементів декору тощо) можна забезпечити швидку змінюваність моделей в технологічному потоці. Це дозволяє урізноманітнити модельний ряд продукції, що випускається. Крім того, такий

підхід дозволяє скоротити час на розробку та впровадження нових моделей у виробництво.

Процес проектування швейних виробів в художній системі «сім'я» починається із розробки базової форми, яка є вихідною для всіх моделей системи. Базова форма завжди повинна відповідати основним напрямкам моди щодо асортименту, який розробляється, та враховувати перспективи їхнього розвитку.

Крім того, базова форма повинна ґрунтуватись на передових технологіях, можливостях швейного підприємства, включає використання стандартизованих вузлів і уніфікованих деталей, що забезпечує мобільність і рентабельність виробництва.

Відштовхуючись від базової форми можна розробити цілі серії, «сім'ї» моделей, які будуть відрізнятись одна від одної за зовнішнім виглядом та образним змістом.

Наприклад, в додатку Б на рис. Б. 1 представлені три моделі жіночих суконь, які розроблені на одній конструктивній основі в художній системі «сім'я». Розмаїття моделей в даному випадку досягається шляхом:

- використання різних за сировинним складом, кольором, фактурою, малюнком матеріалів;
- застосування різних видів обробки вузлів виробів (горловини, низу сукні та рукавів, застіжки);
- використання накладних деталей (кишень), оздоблень;
- використання різноманітної фурнітури.

Якщо система «сім'я» проектується для певного підприємства то, крім вищезазначеного, необхідно враховувати наступне:

- техніко-організаційний рівень підприємства, для якого розробляються вироби в системі «сім'я»;
- пластичні та фізико-механічні властивості матеріалів, які використовуються на підприємстві для виготовлення одягу;
- колір, рисунок, фактуру матеріалів.

Під час розробки даної художньої системи необхідно пам'ятати про гармонійність моделей, що розробляються і проектувати їх слід за всіма законами створення гармонійної композиції. Тобто у кожній розробленій моделі повинні бути знайдені гармонічні пропорційні співвідношення, створена пластична організація форми і силуету, продумано і відтворено певний ритмічний порядок, підібрані матеріали верху (та підкладки), вибрані відповідні фурнітура та оздоблення.

Критерієм естетичної якості кожної з моделей системи «сім'я» повинна бути пропорційна домірність всіх параметрів форми, стилістична однорідність усіх елементів, що приймають участь у створенні форми, відповідність композиційної побудови призначенню виробів, властивостям матеріалів і, звичайно, сучасним напрямкам моди.

Хід виконання роботи

1) Виконати аналіз напрямку моди одягу певного асортименту.

Ознайомитись з особливостями проектування художньої системи «сім'я». Вибрати асортимент одягу (за завданням викладача або самостійно). Користуючись інтернет-ресурсами, виконати аналіз сучасних напрямків моди щодо обраного асортименту. В результаті аналізу визначити сучасні модні тенденції (форма, деталі, пропорції, колір, фактура матеріалів, оздоблення тощо).

2) Розробити три моделі одягу (за завданням викладача) в художній системі «сім'я».

Розробити та замалювати в кольорі три моделі верхнього одягу (чоловічого або жіночого) повсякденного призначення в художній системі «сім'я». Вигляд ззаду зображають схематично в чорно-білій техніці. Ескізи моделей представляють на аркушах формату А4.

3) Виконати опис зовнішнього вигляду однієї моделі.

Опис зовнішнього вигляду моделі виконують за наступною схемою: назва виробу та його призначення, силует, покрій, застібка, характеристика пілочки (або переду), спинки, рукавів, коміра, матеріалів, оздоблення.

4) Дати характеристику композиційних елементів форми однієї із розроблених моделей одягу.

Аналізують та дають характеристику композиційних елементів однієї із розроблених моделей за такою схемою:

- геометричний вид форми в цілому і її частин;
- силует і силуетні лінії форми;
- поверхня форми в цілому і її частин;
- конструктивні, конструктивно-декоративні та декоративні лінії;
- величина і маса форми;
- фактура колір та малюнок матеріалу;
- фізико-механічні властивості матеріалу;
- світлотінь;
- оздоблення.

5) Висновки.

Підводять підсумок проведеної роботи та вказують на особливості розроблення швейних виробів обраного асортименту в художній системі «сім'я».

Література: [4-11].

Лабораторна робота 3

ПРОЕКТУВАННЯ ОДЯГУ В ХУДОЖНІЙ СИСТЕМІ “КОМПЛЕКТ”

Мета роботи: ознайомитись з принципами побудови художньої системи “комплект” на прикладі побутового одягу повсякденного призначення.

Зміст роботи

- 1) Виконати аналіз сучасних моделей жіночого та (або) чоловічого одягу повсякденного призначення.
- 2) Розробити моделі одягу в художній системі “комплект”.
- 3) Виконати опис зовнішнього вигляду розроблених моделей.
- 4) Виконати характеристику композиційних засобів об’єднання виробів у комплекті.
- 5) Висновки.

Питання для підготовки до роботи

- Що таке “комплект” одягу? Які його головні особливості?
- Які основні принципи об’єднання виробів у художній системі “комплект”?
- Як можна змінити стильове рішення “комплекту” при заміні окремих складових частин?
- Які основні вимоги потрібно враховувати при проектуванні одягу повсякденного призначення в системі “комплект”?

Теоретичні відомості

Широкий асортимент і розмаїття стилів сучасного одягу дають можливість створювати костюми в різних художніх системах, але в умовах сьогодення найпоширенішою системою одягу є “комплект”.

“Комплект” (від лат. complectus – “повний”) – це повний набір одягу і предметів, які його доповнюють і складають з ним костюм, що відповідає певному конкретному призначенню.

Побудова одягу в художній системі “комплект” ґрунтується на гармонійному поєднанні окремих виробів та створенні загального стильового рішення.

Характерною особливістю комплекту є можливість взаємозамінності його окремих складових частин, коли кожний виріб може бути замінений іншим, який виготовлено з інших матеріалів і який може мати інше стильове вирішення. Загальне стильове вирішення комплекту при цьому може змінюватись або залишатись незмінним.

Так, наприклад, якщо в жіночому комплекті, який складається із штанів і блузки класичного стилю, одягнути куртку, то комплект набуде спортивного виду. Але якщо куртку замінити на строгий діловий жакет, то отримаємо комплект класичного стилю. А коли під жакет одягнути жилет із тканини з яскраво вираженим квітковим або абстрактним рисунком, то отримаємо новий варіант комплекту – поєднання класичного і романтичного стилів.

Отже, комплект – це повний набір речей, виконаних з одного чи різних матеріалів, що сполучаються, мають загальне призначення і стильове рішення; у комплекті можлива заміна окремих виробів іншими, аналогічними за призначенням і стильовим рішенням. Слід пам'ятати, що комплект і гарнітур – це різні художні системи, які відрізняються, насамперед тим, що у гарнітурі вироби об'єднуються загальним стильовим вирішенням, яке є незмінним в межах даної системи.

Композиційними засобами об'єднання виробів у комплекті є насамперед пропорційне співвідношення та пластичне сполучення форм. Пропорційне відношення верхньої частини комплекту (наприклад, блузки, светра, сорочки) до його нижньої частини (спідниці, штанів, шортів) може виражатися відношенням простих чи ірраціональних чисел.

Вимога стильової єдності виробів, що складають комплекти, визначає характер інших виробів. Композиційно це досягається повторенням тих ліній, що були викликані необхідністю забезпечення утилітарно-практичної функції.

Наприклад, якщо блузка має вшивний рукав і кокетку, то можливо повторити горизонтальне членування на спідниці чи штанах, тобто також побудувати їх на кокетці (принцип тотожності в рішенні композиції). Але можна використовувати в спідниці і вертикальні членування (принцип контрастного рішення). Принцип контрастного протиставлення не безмежний – якщо в одних властивостях форми використаний контраст, то в інших мають бути відношення за принципом тотожності або нюансу.

Продовжуючи приведенний приклад, варто сказати про вірний вибір матеріалів. Наприклад, якщо композиційна будова комплекту ґрунтується на контрастному розташуванні конструктивних ліній, то матеріали навпаки – повинні вироби об'єднувати.

Найдійовішим засобом композиційного об'єднання виробів у комплекті є колір. Наприклад, якщо за поверхневою густиною, товщиною і пластичними властивостями матеріали блузки і спідниці в комплекті будуть різними, то єдине кольорове рішення такого комплекту відразу ж надасть йому характеру цілності і гармонії.

Комплекти сучасного одягу проектуються в широкій гамі пластичних властивостей - від виробів, виконаних з однієї тканини, із тканин-компаньйонів (тканин із однаковою поверхневою густиною, але різних структур), тканин з різним сировинним складом, до виробів, виконаних із тканин досить контрастних пластичних властивостей.

Це різноманіття тканин у багато разів збільшується, якщо мати на увазі рисунок тканин. Виконання комплектів у кольорі виконують за принципами контрастності кольорів чи спорідненості родинного-контрастного сполучення. Масштаб орнаментального мотиву визначається призначенням комплекту і значимістю в ньому конкретного виробу, на поверхні якого розвивається сам орнамент. Щільність орнаменту і його ритмічна організація повинні обиратися в залежності від конструктивного ладу виробів, що складають комплект.

Основу сучасних комплектів складають, як правило, вироби масового виробництва. Вони легко входять у гардероб будь-якої людини, замінюючи собою ті, що вийшли з ладу, чи доповнюючи комплект. Таку роль щонайкраще виконують швейні і трикотажні вироби, нескладні за своєю конструкцією, фактурою матеріалів, спокійних кольорів, позбавлені занадто яскравого оздоблення (светри, блузи, прямі спідниці, прямі довгі штани, невеликі жилети). Вони композиційно пов'язуються з більшістю існуючих типів сучасних костюмів.

Привести у відповідність свій зовнішній вигляд, свій костюм характеру діяльності – це потреба сьогодення. Сучасні комплекти можуть вирішуватись в класичному, спортивному, романтичному, фольклорному та інших стилях, але в повсякденному одязі сьогодні перевагу надають спортивному і класичному стилям, тому що вони в більшій мірі відповідають вимогам до даного виду одягу. Створення комплекту повсякденного одягу має своєю метою забезпечити необхідний утилітарно-практичний і естетичний комфорт життєдіяльності людини.

Повсякденний одяг – це одяг для праці у великих колективах, тому він, як правило, виконується в м'якій, стриманій кольоровій гамі, хоча можливі контрасти за світлотою. Вибір матеріалів не обмежується лише естетичними вимогами. Істотним у створенні комплекту повсякденного одягу є гігієнічні властивості матеріалів. Блузки доцільно виконувати з бавовняних чи лляних матеріалів, а якщо матеріали із синтетичних волокон, варто віддати перевагу повітро- і вологопроникним тканинам.

Характер деталей і обробки виробів також слід вибирати у відповідності із функціональним призначенням одягу. Різноманітна протягом дня діяльність людини часто пред'являє до комплекту додаткові вимоги – він повинний бути багатофункціональним, тобто легко пристосовуватись до конкретних умов. При цьому основу комплекту можуть складати вироби повсякденно-ділового призначення, а доповнювати його може святковий одяг. У таких комплектах спідниці, штани, жакети будуть складати основну стабільну частину, а різноманітні блузки, жилети, светри – мобільну, змінну частину.

Приклад розробки комплекту повсякденного одягу, до складу якого входять плащ, сарафан, штани та светр, приведений в додатку В (рис. В. 1).

Хід виконання роботи

1) Виконати аналіз сучасних моделей жіночого та (або) чоловічого одягу повсякденного призначення.

До початку роботи студенти визначаються з асортиментом та призначенням одягу, що входить до складу комплекту. Користуючись інтернет-ресурсами, відповідно до вибраного асортименту виконують аналіз сучасних моделей одягу. В результаті аналізу визначають модні тенденції розвитку вибраного асортименту (силует, покрій, форма, деталі, пропорції, колір та фактура матеріалів, оздоблення тощо). Отримані відомості використовують при композиційному проробленні комплекту одягу.

2) Розробити моделі одягу в художній системі “комплект”

За завданням викладача студенти розробляють один (або два) комплекти одягу повсякденного призначення. Ескізи моделей комплектів представляють на аркушах формату А4 у вигляді двохфігурної постановки. Вигляд спереду зображають на фігурі у кольорі, показуючи можливі варіанти поєднання виробів у комплекті. Вигляд виробів ззаду представляють схематично.

3) Виконати опис зовнішнього вигляду розроблених моделей.

Опис зовнішнього вигляду розроблених моделей починають з того, що вказують назву і призначення комплекту та перераховують складові, які в нього входять. Потім виконують опис виробів комплекту за наступною схемою: характеристика силуету, крою, застібки; характеристика пілочки і спинки; характеристика рукавів; характеристика коміра або вирізу горловини; оздоблення.

4) Виконати характеристику композиційних засобів об'єднання виробів у комплект.

Керуючись методичними вказівками до лабораторної роботи описують засоби зв'язку частин комплекту між собою. На прикладі однієї із розроблених моделей розкривають композиційні засоби зв'язку частин комплекту між собою. Тобто, із відомих видів зв'язку (тотожність, нюанс, контраст, ритм, симетрія та асиметрія, масштабність) визначають головні, які, на думку автора, є найбільш суттєвими і головними засобами об'єднання виробів в художню систему “комплект”.

5) Висновки.

У висновках підводять підсумок проведеної роботи та вказують на особливості розробки одягу в художній системі «комплект».

Література: [4-11].

Лабораторна робота 4

ПРОЕКТУВАННЯ МОДЕЛЕЙ ВИРОБІВ В ХУДОЖНІЙ СИСТЕМІ “АНСАМБЛЬ” ТА АКСЕСУАРІВ В СИСТЕМІ “ГАРНІТУР”

Мета роботи: ознайомитись з принципами побудови художньої системи “ансамбль” на прикладі одягу святкового призначення.

Зміст роботи

- 1 Виконати аналіз сучасних моделей жіночого та (або) чоловічого одягу святкового призначення.
- 2 Розробити моделі одягу в художній системі “ансамбль”.
- 3 Розробити аксесуари до ансамблю в художній системі “гарнітур”.
- 4 Виконати опис зовнішнього вигляду розроблених моделей та аксесуарів.
- 5 Виконати характеристику композиційних засобів об’єднання виробів та аксесуарів у ансамблі.
- 6 Висновки.

Питання для підготовки до роботи

- Що таке ансамбль одягу, чим він відрізняється від комплекту і гарнітуру?
- В чому полягають основні правила художнього проектування ансамблю одягу?
- Чим обумовлена взаємодія елементів в ансамблі?
- Які вимоги потрібно враховувати при проектуванні ансамблю одягу святкового призначення?
- Які вимоги потрібно враховувати при проектуванні гарнітуру?
- Які вимоги висуваються до доповнень сучасного ансамблю?

Теоретичні відомості

Ансамбль (від фр. ensemble – “разом”) – це сукупність предметів, які складають костюм для конкретного використання, для визначеної людини, для вираження художнього образу, вирішених за певним ідейно-художнім задумом. В ансамблі, на відміну від комплекту, одяг та його доповнення певним чином погоджені між собою, підпорядковані один одному у відповідності із призначенням костюма та єдиним ідейно-художнім рішенням. Ансамбль відрізняється не тільки чіткою підпорядкованістю частин, але й зв’язком костюма з людиною, її діяльністю, оточуючою обстановкою, порою року, часом дня, природним оточенням, інтер’єром тощо.

Ансамбль, на відміну від комплекту, є замкненою художньою

системою: в ансамблі нічого не можна ні додати, ні вилучити, ні замінити без порушення композиційної цілісності та авторського задуму.

Ансамбль обов'язково повинен мати якусь частину, яка домінує над іншими частинами, причому підлеглі частини також можуть бути не рівнозначними між собою. Разом з тим, усі частини ансамблю складають єдине ціле, у якому окремі предмети взаємно зв'язані між собою за формою, матеріалом, оздобленням, кольором, призначенням тощо.

Основні засоби зв'язку складових частин костюма в ансамблі ті ж, що в комплектах: відношення, ритм, симетрія та асиметрія елементів форми. Але ступінь підпорядкованості цих частин в ансамблі дещо інша. Наприклад, розглянемо ансамбль, який складається з сукні, капелюшка, взуття, рукавичок, сумки, прикрас. Якщо сукня в такому ансамблі буде головною, то інші частини повинні її доповнювати, підкреслюють і виділяти. Якщо за задумом автора головною частиною ансамблю буде капелюшок, то слід ретельно продумати, завдячуючи яким елементам формоутворення та засобам їх зв'язку саме капелюшок буде відігравати роль головної, центральної ідеї композиції.

Таким чином, відмінними ознаками композиційної будови художньої системи «ансамбль» є:

1. Визначеність – конкретність призначення всіх складових частин ансамблю (людина, її діяльність, навколишнє оточення).
2. Загальне художнє та стильове рішення складових частин ансамблю (напрямок моди).
3. Закінчене композиційне рішення кожної частини ансамблю.
4. Узгодження – зв'язок частин ансамблю між собою.
5. Підпорядкованість частин ансамблю.
6. Виділення головної частини ансамблю.
7. Замкнутість частин ансамблю та єдність просторової форми.

Замкнутість частин ансамблю, стильність та єдність просторової форми створюється предметами, що завершують його – аксесуарами (доповненнями), які «закривають» голову, кисті рук та ступні ніг.

Аксесуар (франц. *accessoire* – приналежність до чого-небудь, супровід чого-небудь). Аксесуарами ансамблю можуть бути капелюшки, взуття, шарфи, хустинки, рукавички, панчохи, сумки, краватки, пояси і інші дрібниці, які повинні гармонувати як між собою, так і з одягом. Аксесуари дозволяють якнайкраще підкреслити стильність одягу, створити певний образ. Саме аксесуари додають закінченості і виразності ансамблю одягу, але лише за умови, якщо вони належним чином продумані, підібрані та спроектовані, якщо при цьому враховані стиль, форма і конструкція одягу, його призначення і навіть такі речі, як особливості статури споживача, колір його волосся, очей, тощо.

Цього можна досягнути тільки тоді, коли аксесуари до ансамблю підібрані з урахуванням вимог до художнього проектування виробів у системі «гарнітур».

Гарнітур – це набір предметів, що служать одній цілі, виконують певну функцію і об'єднані спільністю стильового вирішення, матеріалів, кольору тощо. Число предметів у гарнітурі може бути різним, починаючи з двох. Композиційними засобами об'єднання речей у гарнітурі є єдність певних елементів форми, наприклад, геометричного виду форми, силуету, кольору, фактури матеріалів, конструктивно-декоративних або декоративних ліній тощо. Тобто, обов'язковою умовою поєднання виробів в художній системі «гарнітур» є єдність (спільність) їх стильового вирішення.

Сьогодні без аксесуарів (доповнень) неможливо створити цілісний, гармонійний, стильний ансамбль одягу. І, безумовно, головну роль в цьому відіграють **головні убори**, які дозволяють досягти «замкненості» ансамблю згори. Проектування головних уборів складне завдання, оскільки головний убір повинен прикрашати людину. Формою головного убору, його розмірами можна зорозово збільшити або зменшити зріст, додати фігурі легкості або, навпаки, важкості. При цьому головний убір має велике значення для силуетної форми костюма і фігури людини: від його форми і розміру залежать образна виразність силуету і гострота пропорцій. Характер головного убору, його стиль впливає на стиль ансамблю і всю зовнішність людини. Головний убір в ансамблі можна компенсувати хусткою, зав'язаною відповідним чином або зачіскою, або якою-небудь прикрасою: стрічкою, бантом, гребенем і ін.

Взуття у художньому оформленні ансамблю одягу сьогодні відіграє особливу роль, інколи перетворюючись із другорядного елементу у головний. На сьогоднішній день дизайнери всього світу приділяють величезну увагу взуттю. У сучасному взутті одночасно існують і взаємодіють різні стилі: хай-тек, мілітарі, вестерн, кантрі, тінейджер, класичний, спортивний, етнічний, гламур, еkleктика. У сучасній моді дизайнерами активно застосовується помітна і, в той же час, функціональна фурнітура, виготовлена за новітніми технологіями: контрастні двосторонні біхроматичні вставки з багат шарових матеріалів, шліфування або гравірування лазером, оброблення ультразвуком, штучні кристали, блискітки, ланцюжки, дрібні металеві пластинки, вирізані за допомогою ультразвуку, шовкографія та ін. Сучасне взуття повинне мати чітко виражене цільове призначення і конкретну соціальну адресу. Взуття у ансамблі, так само як і головні убори свідчить про статус і загальний культурний рівень їх власника.

Рукавички є одним з важливих доповнень до ансамблю. Захищаючи руки від негативного кліматичного впливу, вони, крім того, підкреслюють пластику рухів та декоративно завершують ансамбль одягу – створюють ефект «замкненості» рук. Як правило, залежно від зміни довжини і форми рукава, змінюється довжина і конструкція рукавичок. Якщо рукав коротшає, довжина рукавичок збільшується, з'являються застібки – кнопки, гудзики, блискавки. Елементи декору одягу повторюються і в рукавичках – вишивка, пряжки, канти, гудзики, перфорації, вирізи. Щоб зорозово не створювати

ефекту занадто довгої руки, рукавички повинні відрізнятись від основного відтінку сукні.

Композиція форми рукавичок у ансамблі одягу може будуватися на тотожних силуетних, конструктивних (шви) і декоративних (фактура, колір) лініях, з яких найбільш важливе значення мають декоративні. За традицією колір рукавичок повинен відповідати кольору сумки і взуття, що входять до ансамблю. Однак, вільне експериментування з кольором і фактурою у художньому проектуванні рукавичок надзвичайно важливе для створення оригінального і виразного образу ансамблю. Рукавички в ансамблі можуть бути замінені (або доповнені) прикрасами на зап'ястях – браслетами, годинниками тощо.

Одними з найважливіших аксесуарів, що займають провідне місце у створенні ансамблю, є **панчішно-шкарпеткові вироби**, що «закривають» ансамбль знизу: колготки, панчохи, гольфи, шкарпетки тощо. Разом із взуттям панчішно-шкарпеткові вироби органічно завершують пластичний образ сучасного жіночого ансамблю. Сьогодні у проектуванні цих виробів існує два напрями: класичний і фантазійний. Класичні колготи та панчохи, як правило, однотонні, доречні в офіційному ансамблі у поєднанні з діловим костюмом або у тому випадку, коли це необхідно для дотримання етикету: світський прийом, відвідини театру тощо. Колготи натуральних, тілесних, бежево-коричневих відтінків повинні відповідати за тоном природному кольору шкіри рук. Фантазійні колготки та панчохи, або так звані авангардні, можуть бути найрізноманітніших кольорів, переплетень і фактур. В молодіжних ансамблях сьогодні дуже популярні панчішні вироби з квітковими і геометричними орнаментами, з логотипами, зображеннями стилізованих тварин, риб, казкових персонажів, а також поширеніші моделі в клітинку і в смужку.

Окуляри є досить помітним і важливим аксесуаром сучасного ансамблю. Сьогодні окуляри – це не тільки засіб для корекції зору, але й надзвичайно модний аксесуар, який носять усі, – і дорослі, і діти, за значимістю вони знаходяться на другому місці після взуття. Саме за допомогою окулярів можна надавати образу загадковості, інтриги, сексуальності, зворушливої беззахисності, інтелектуальної зосередженості і аристократичного шарму. Незвичайна, оригінальна форма оправ та скла окулярів можуть служити доповненням до вечірнього ансамблю, виступаючи в ролі ювелірної прикраси. А за допомогою вишуканої форми або кольору скелець або оправ можна підкреслити власну респектабельність. Молодіжні окуляри можуть бути сонцезахисними, спортивними, декоративними. Декоративні окуляри повинні бути стильними, оригінальними за конструкцією і декоративним оформленням, наприклад оправ, обтягнути тканиною, хутром, перфоровані, у формі квітів, фруктів, у вигляді стилізованих птахів, тварин, прикрашені стразами, намистинками, скельця самих різноманітних відтінків і конфігурацій тощо.

Пояси і ремені – важлива деталь як чоловічого, так і жіночого одягу. Сьогодні їх носять усі, незалежно від соціального положення, віку, статі. У наш час пояси і ремені є аксесуарами, що формують стилістику ансамблю одягу. Окрім свого прямого призначення – підтримувати одяг, пояс або ремінь виконує і інші важливі функції: робить фігуру стрункою, підтягнутою, підкреслює красу жіночої талії.

Існують певні правила підбору поясів і ременів, про які необхідно пам'ятати, створюючи стильний ансамбль одягу. Наприклад, у жіночому ансамблі тон ремня зазвичай перебивається з кольором сумки і черевиків, а його дизайн повинен гармонувати з прикрасами. В чоловічому ансамблі за класичними канонами ремінь повинен співпадати за кольором із взуттям, а матеріал пряжки та іншої фурнітури повинен відповідати матеріалу і кольору годинника. Проте сучасна мода настільки демократична і непередбачувана, що ці правила застосовують тільки у випадках, коли це необхідно для дотримання етикету, в офіційній обстановці. Сьогодні в ансамблях одягу використовуються найрізноманітніші пояси: декоративні, функціональні, у стилі мілітарі, етнічні, авангардні тощо. Основним матеріалом для виготовлення ременів є шкіра. Шкіряні ремені прикрашають перфорацією, металевими блячками, заклепками, бахромою, пряжками, брошками, тисненням, чеканкою, ланцюжками, вишивкою. Для оздоблення поясів застосовують пластик, метал, текстиль.

Сумка – це не тільки важливий аксесуар, що разом із взуттям служить для створення стильного образу, але й досить необхідна річ. Сучасні жінки носять в сумках безліч корисних дрібничок, тому сумка повинна бути не тільки стильною і оригінальною, але й практичною.

Традиційне правило про те, що взуття і сумка повинні бути одного кольору – сьогодні застаріло. Однак, якщо мова йде про діловий ансамбль, то краще підбирати сумку в тон до взуття, але точного співпадання за кольором не потрібно. Підбираючи сумку, слід враховувати особливості фігури. Основне правило таке: слід підбирати форму сумки протилежну типу фігури. Наприклад, високі стрункі дівчата можуть сміливо дозволити собі сумку округлої форми, а невисокі і повні повинні звернути увагу на сумки строгих геометричних форм. Сумка на короткому ремені, одягнута на одне плече, приверне увагу до грудей, а на довгому – до стегон. Сумка, що розташована приблизно посередині тулуба візуально зробить фігуру стрункішою.

Характерною особливістю в сучасному дизайні сумок є їх багатофункціональність і здатність до трансформації. На перший план виступають нові концепції формоутворення: універсальні сумки-трансформери, сумки-кейси жорсткої конструкції з мобільною системою кишень, що відстібаються тощо.

Приклад розробки ансамблю жіночого одягу святкового призначення та аксесуари до нього приведено в додатку Д (рис. Д. 1).

Хід виконання роботи

1) Виконати аналіз сучасних моделей жіночого та (або) чоловічого одягу святкового призначення.

До початку роботи студенти визначаються з асортиментом та призначенням одягу, що входить до складу ансамблю. В результаті аналізу визначають модні тенденції розвитку вибраного асортименту (силует, покрій, форма, деталі, пропорції, колір та фактура матеріалів, оздоблення тощо). Отримані відомості використовують при композиційній проробці ансамблю одягу.

2) Розробити моделі одягу в художній системі “ансамбль”.

За завданням викладача розробити один (два) ансамблі одягу святкового призначення. Ескізи моделей ансамблів представляють на аркушах формату А3 у вигляді однофігурної постановки. Вигляд спереду зображують на фігурі людини у кольорі. Вигляд ззаду представляють за необхідності.

3) Розробити аксесуари до ансамблю в художній системі “гарнітур”.

Розробити та зобразити гарнітур аксесуарів до ансамблю. До складу гарнітуру повинні увійти головні убори, взуття, пояс, сумка, рукавичні вироби, прикраси. Аксесуари зображують в кольорі на ескізі одягу, а за необхідності зображують їх в збільшеному вигляді поряд із ескізом моделі ансамблю.

4) Виконати опис зовнішнього вигляду розроблених моделей.

Опис зовнішнього вигляду розроблених моделей виконують за наступною схемою: назва та призначення ансамблю, характеристика силуету, покрою, застібки; характеристика пілочки і спинки; характеристика рукавів; характеристика коміра або вирізу горловини; оздоблення, перелік доповнень.

5) Виконати характеристику композиційних засобів об'єднання виробів у ансамбль.

Керуючись матеріалами лекції та методичними вказівками до лабораторної роботи описують засоби зв'язку частин ансамблю між собою. Визначають головну та другорядні частини ансамблю.

6) Висновки.

У висновках підводять підсумок проведеної роботи та вказують на особливості розробки одягу в художній системі “ансамбль” та аксесуарів в системі “гарнітур”.

Література: [4-11].

Лабораторна робота 6

ПРОЕКТУВАННЯ АВТОРСЬКОЇ КОЛЕКЦІЇ МОДЕЛЕЙ ОДЯГУ

Мета роботи: ознайомитись з принципами художнього проектування авторської колекції моделей одягу.

Зміст роботи

- 1 Виконати аналіз джерела творчості та розкрити ідею колекції.
- 2 Виконати трансформацію джерела творчості та розробити моделі-ідеї колекції одягу.
- 3 Сформувати колекцію моделей та виконати аналіз композиційних засобів їх об'єднання.
- 4 Висновки.

Питання для підготовки до роботи

- Які основні принципи проектування одягу в художній системі «колекція», чим вони відрізняються від принципів проектування системи «сім'я»?
- Які основні типи колекцій?
- Які вимоги слід враховувати під час художнього проектування промислових колекцій одягу?
- Що належить до композиційних елементів формоутворення?
- Які засоби композиційного зв'язку моделей у колекції?

Теоретичні відомості

Колекція (від лат. *collectio* – «зібрання») – це систематизоване зібрання однорідних предметів, які представляють науковий, історичний чи художній інтерес. В моделюванні одягу колекцією називають декілька моделей, побудованих на основі єдиного образного вирішення, стилю, форми, кольорового вирішення, базової конструкції.

Кількість моделей в колекції може бути різною: від 5-7 у модельєрів початківців до 60-80 моделей у колекціях відомих дизайнерів.

Не кожний набір предметів одягу може називатись колекцією. Про колекцію можна говорити лише тоді, коли моделі, які входять до неї, об'єднані в єдине ціле, тобто утворюють закінчену композицію.

Отже, для того, щоб сукупність моделей була колекцією, вона повинна визначатися як художня система, що побудована за певними принципами.

Основні вимоги до колекції, як художньої системи, полягають:

- в художній образній розробці теми;
- в новизні розробок форми моделей;

- в стилістичній виразності моделей в рамках теми;
- в композиційному зв'язку моделей колекції;
- в наявності сценарію або режисури показу колекції.

Головна ознака колекції, що відрізняє її від простого зібрання різних моделей, – це її цілісність, яка досягається шляхом виконання таких правил:

- Єдність стильового рішення колекції, яке передбачає втілення в кожену модель колекції авторської концепції. Тобто, цікаве конструктивне чи декоративне авторське рішення, що є «родзинкою» колекції, повинно в кожній новій моделі висвітлюватись по-різному. У виробках колекції слід пропрацювати всі можливі варіанти розвитку авторської ідеї.

- Наявність композиційного центру колекції, як кульмінації її композиційної побудови. Композиційний центр – це головний акцент в цільній, композиційно-організованій колекції. Композиційним центром є модель, яка уособлює в собі основну авторську ідею колекції; це модель, якій підпорядковуються інші складові частини колекції.

- Єдність кольорового вирішення. Бажано, щоб тональний та колористичний центр колекції співпадали в центральній моделі, а решта моделей допомагала цьому виділенню побудовою тонального ряду.

- Єдність технологічних прийомів виготовлення моделей колекції.

Творчий процес створення авторської колекції одягу завжди починається з визначення теми, що обумовлює образність майбутніх моделей. Цей початковий етап проектування надзвичайно важливий, тому що правильний вибір теми багато в чому забезпечує актуальність, креативність і успіх завершеної роботи.

Наступний етап – накопичення інформаційного матеріалу за обраною темою. Для цього художник-модельєр збирає необхідні відомості, вивчає їх, аналізує за допомогою виконання замальовок і копій різних першоджерел.

На основі вивчення накопиченої інформації у художника-модельєра виникає образне рішення майбутньої колекції, яке він втілює в ескізах, що мають індивідуальну графічну манеру, ступінь умовності і міру відображення форми, матеріалу, конструкції майбутніх виробів.

Пошуки нової форми можуть йти різними шляхами, але завжди необхідно виходити з основної ідеї, яка спонукала модельєра до творчості. В основу будь-якої колекції одягу повинна лягти творча концепція автора, яка в процесі роботи над колекцією набуває індивідуального стилю.

Для художника-модельєра дуже важливо донести в колекції цілісне сприйняття системи «людина - образ - одяг», в якій всі складові повинні бути взаємопов'язані і підпорядковані обраному художньому образу, як своєрідного відображенню в моделях авторського відчуття, особливого бачення предмету, явища, навколишнього світу. Новизна і виразність – це основні критерії створення виразного художнього образу в колекції.

Існують різні методи роботи над авторськими колекціями одягу.

Традиційним вважається метод, при якому робота над моделями колекції починається із роботи з матеріалом (тканиною). В цьому випадку саме тканина є джерелом натхнення, саме вона диктує форму моделей, індивідуальний образ майбутньої колекції. Багато великих майстрів моди користуються цим методом, стверджуючи, що пластичність матеріалу, його фактура та колір, вигини складок диктують їм образи майбутніх виробів, доводячи гармонію матеріалу і художньо-образне вирішення кожної моделі до досконалості.

Не менш ефективним є метод роботи над авторськими колекціями, який передбачає початковим етапом створення фор-ескізів моделей. Саме цей метод завоював чільне місце у дизайнерів Будинків високої моди, як основний спосіб пошуку нових рішень, новаторських ідей в створенні моделей «Haute Couture».

Крім того, відомий ще один метод роботи над авторськими колекціями одягу – образно-асоціативний. При цьому методі дизайнер пропускає через себе, осмислює та передає глядачам власне бачення і розуміння дійсності. Отже, створений художником-модельєром костюм – це свого роду результат авторських асоціативних уявлень, що виникають в його свідомості під впливом одного або декількох джерел натхнення, які є основоположним і визначальним аспектом у формуванні стильових, образно-емоційних і формоутворюючих характеристик у задуманій автором колекції.

Надихнути художника-модельєра на створення нових форм костюма може будь-яке явище і предмет навколишнього світу: природа і природні явища; будь-які елементи навколишнього світу – інженерні споруди, деталі машин і всілякі механізми, предмети побуту; події і явища, що відбуваються у світі і у мистецтві; архітектура, музика, живопис, література, балет, театр, цирк, кіно і інші видовищні заходи; етнічні і історичні мотиви; предмети декоративно-прикладного мистецтва, історичний, національний і класичний костюми; усілякі фактури: ґрунти, морозні візерунки, зоряне небо тощо; звернення до ретро-моди, приймів використання певного крою і декоративних елементів, прийоми стилізації і багато іншого.

Особливості естетичного сприйняття джерела натхнення залежать від знань і досвіду художника-модельєра, його здібностей і смаку, психологічного, асоціативного та емоційного сприйняття навколишньої дійсності. Творці одягу повинні відрізнитися надзвичайною чутливістю, сприйнятливістю, допитливістю.

Шлях, яким йде автор колекції, трансформуючи джерело творчості у форми сучасного одягу можна представити наступним чином.

Перш за все, дизайнер ретельно вивчає джерело творчості, розглядає та аналізує його, намагається виявити його основні характерні ознаки. При цьому важливе значення мають зовнішній вигляд джерела творчості, його пропорції, форма, пластика ліній, що створюють форму, колір і фактура, а також його зв'язок з навколишнім середовищем. Цікаві також перетворення,

що відбуваються з формою в процесі її руху. Якщо об'єктом вивчення є жива істота, то потрібно звернути увагу на характер її пересування, пози тощо.

Потім художник-модельєр переходить до наступного етапу – виконання ескізів та начерків з натури, відзначаючи найбільш характерні особливості форми джерела творчості, принципи його внутрішньої орнаменталії, колористичне рішення. На основі цих зарисовок виконується серія малюнків (фор-ескізів), де реальний образ джерела трансформується в більш умовний, узагальнений, стилізований.

Найважче завдання на етапі створення фор-ескізів – визначити, що саме у джерелі підлягає перетворенню і в чому суть цього перетворення. Іншими словами, потрібно знайти спосіб перетворення натуралістичної форми в декоративну. Дуже важливо на цьому етапі, зображаючи умовний образ, не втратити природності і жвавості першоджерела. Послідовний ряд подальших зарисовок на основі первинного джерела поступово наближається до силуетів одягу проектованої колекції. Цікаво, що образне джерело може дати одночасно декілька імпульсів і напрямів розвитку ідеї.

Розглянемо шляхи пошуку цікавих форм моделей святкових суконь у авторській колекції під девізом «Флорія». За джерело творчості автор обрав квітку ірису – надзвичайно граціозну представницю рослинного світу, яка вражає своєю витонченістю (рис. 3).

Рисунок 3 – Фото джерела творчості – ірис

Аналізуючи ірис, як джерело творчості, слід відмітити м'яку пластику пелюстків, цікаву бархатисту форму їх країв, виразну ритміку пелюстків в бутоні. Саме ці риси квітки ірису автор обрав за основні (рис. 4).

Рисунок 4 – Графічне зображення форми джерела творчості

Отже, основною ідеєю колекції була трансформація форми квітки ірису у форми моделей суконь. Відштовхуючись від цього, автором запропоновано базові форми суконь, спідниці яких нагадують квіткові бутони різного ступеня розкритості (рис. 5).

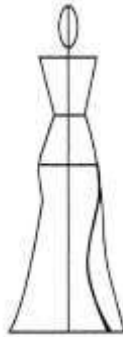

Рисунок 5 – Пошук форми і структури моделей колекції

На останньому етапі задають ритм і метр майбутніх моделей колекції. Ритм – це декоративне заповнення одягу (яскравий, цікавий принт, розташування воланів, оборок та інших деталей) (рис. 6).

Рисунок 6 – Заповнення моделей декоративними елементами

Після цього виконують функціонально-конструктивну проробку виробів проєктованої колекції. Тут дизайнер продумає технічну складову виробів, що входять в колекцію, а саме: який буде їх покрій, за рахунок чого створюється прилягання, яка буде застібка, які коміри, чи є оздоблювальні строчки тощо.

Хід виконання роботи

1) Розкрити ідею колекції та виконати характеристику джерела творчості

У відповідності до основної ідеї колекції обирають девіз, джерело творчості майбутньої колекції та вивчають його.

Під час вивчення джерела творчості, слід крок за кроком виділити його характерні особливості і ознаки:

- пропорційні відношення елементів форми джерела творчості;
- пластичну організацію форми джерела творчості;
- ритмічну організацію ліній (або форм) джерела творчості;
- аналіз елементів форми в цілому та дрібних деталей, що надають своєрідність джерелу творчості;
- характерну орнаментацию джерела творчості;
- фактуру поверхні форми джерела творчості;
- принцип колірного вирішення джерела творчості;
- емоційну дію джерела творчості на глядача;
- якщо джерелом творчості є представник тваринного світу (тварини, комахи, пташки, риби), тоді описують його поведінку, манеру пересування, характерні пози;
- якщо джерелом творчості є живописний твір, то описують творчу манеру автора полотна та основний композиційний прийом, що використовується в цьому творі.

Далі описують та виділяють основні образні та емоційно-чуттєві риси джерела творчості, які приймають за основу роботи над створенням моделей майбутньої колекції.

В результаті композиційного аналізу об'ємно-просторової структури джерела творчості роблять висновок про його форму, пропорційну організацію, пластичну виразність, ритмічну побудову, відношення кольорових і фактурних якостей форми.

Текст супроводжують необхідними рисунками, що ілюструють джерело творчості. Приклади представлення джерела творчості наведені у додатку Е (рисунок Е.1).

2). Виконати трансформацію джерела творчості та розробити моделі-ідеї колекції одягу.

Трансформацію джерела творчості у форми сучасного одягу представляють у вигляді графічних рядів на аркуші формату А3.

Графічні ряди вміщують чотири рівні. На першому рівні представляють 3-5 ескізів вихідних форм джерела творчості (копії з журналів мод, книжок, замальовки з натури). Ескізи виконують у довільній графічній техніці, виявляючи домінуючі композиційні елементи формоутворення (геометричний вигляд форми, ритм деталей, фактуру матеріалу тощо).

На другому рівні виконують аналіз вибраних форм, на основі якого виводять базову форму колекції, використовуючи метод механічного накладання форм. Базова форма повинна утримувати основні ознаки вихідних форм.

На третьому рівні на основі базової форми із урахуванням сучасного напрямку моди, вибраного асортименту, стильового та образного вирішення колекції визначають силуетні форми моделей (1-3 форми).

На четвертому рівні шукають цікаву та виразну внутрішню проробку і виводять різні варіанти форм сучасного одягу. Форми одягу розробляють на модульних фігурах-схемах.

Приклади оформлення графічних рядів наведені у додатку Е, (рисунки Е.1, Е.2, Е.4, Е.5).

3) Сформувані колекцію моделей одягу та виконати аналіз композиційних засобів їх об'єднання

На основі трансформації джерела творчості розробляють 5 моделей колекції. Ескізи моделей зображають на аркушах формату А2 або А3. Замальовують зовнішній вигляд моделі-ідеї спереду та ззаду: вигляд спереду на фігурі в кольорі, вигляд ззаду – за необхідності.

Обґрунтовують вибір композиційного центру колекції, аналізують композиційні засоби об'єднання моделей у колекцію (тотожність, нюанс, контраст, ритм) та визначають ті, які, на думку автора, є найбільш дієвими засобами об'єднання в колекції.

Приклади оформлення авторської колекції наведені у додатку Е, (рисунки Е.3, Е.5, Е.7).

4) Висновки

Підводять підсумок проведеної роботи та вказують на особливості розробки авторської колекції одягу.

Література: [4-12].

ЛІТЕРАТУРА

1. ДСТУ 2027-92. Вироби швейні і трикотажні. Терміни та визначення. – Київ : Держстандарт України, 1992. – 19 с.
2. ДСТУ 2023-91. Деталі швейних виробів. Терміни та визначення. – Київ : Держстандарт України, 1991. – 19 с.
3. Стрижова О. П. Дизайн головних уборів: Навч. посібник / О. П. Стрижова, І. М. Баннова. – Хмельницький: ХНУ, 2013. – 152 с.
4. Андросова Э. М. Основы художественного проектирования костюма: Учеб. пособие для вузов / Э. М. Андросова. – Челябинск: Медиа-Принт, 2004. – 184 с.
5. Черемных А. И. Основы художественного конструирования женской одежды / А. И. Черемных. – М. : Легкая индустрия, 1977. – 144 с.
6. Ермилова В. В. Моделирование и художественное оформление одежды / В. В. Ермилова, Д. Ю. Ермилова. – М. : Академия. Высшая школа, 2000. – 184 с.
7. Гусейнов Г. М. Композиция костюма: Учеб. пособие для вузов / Г. М. Гусейнов, В. В. Ермилова, Д. Ю. Ермилова. – М. : Академия, 2003. – 432 с.
8. Бердник Т. О. Моделирование и художественное оформление одежды / Т. О. Бердник. – Ростов н/Д: Феникс, 2001. – 352 с.
9. Бердник Т. О. Дизайн костюма / Т. О. Бердник, Т. П. Неклюдова. – Ростов н/Д: Феникс, 2000. – 448 с.
10. Колосніченко М. В. Мода і одяг. Основи проектування та виготовлення одягу: Навч. посібник / М. В. Колосніченко, К. Л. Процик. – К. : КНУТД, 2011. – 238 с.
11. Ніколаєва Т. В. Тектоніка формоутворення костюма: Навч. посібник / Т. В. Ніколаєва. – К. : Арістей, 2005. – 224 с.
12. Розробка колекцій одягу: Навчальний посібник / А. М. Малинська, К. Л. Пашкевич, М. Р. Смирнова, О. В. Колосніченко. – К. : ПП НВЦ Профі, 2014. – 140 с.

Додаток А

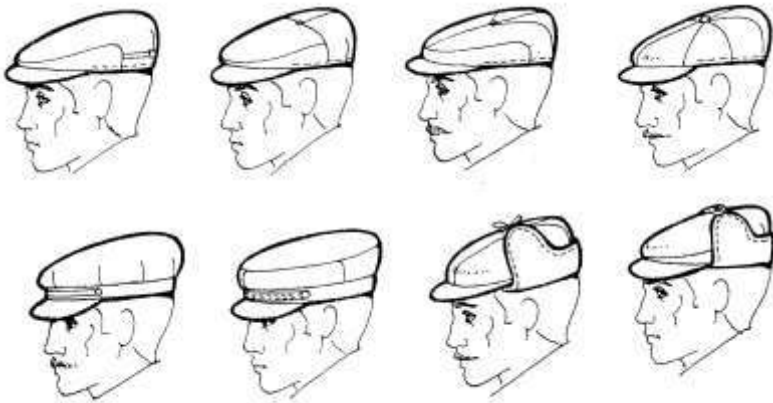

Рисунок А.1 – Моделі чоловічих кепі класичної форми

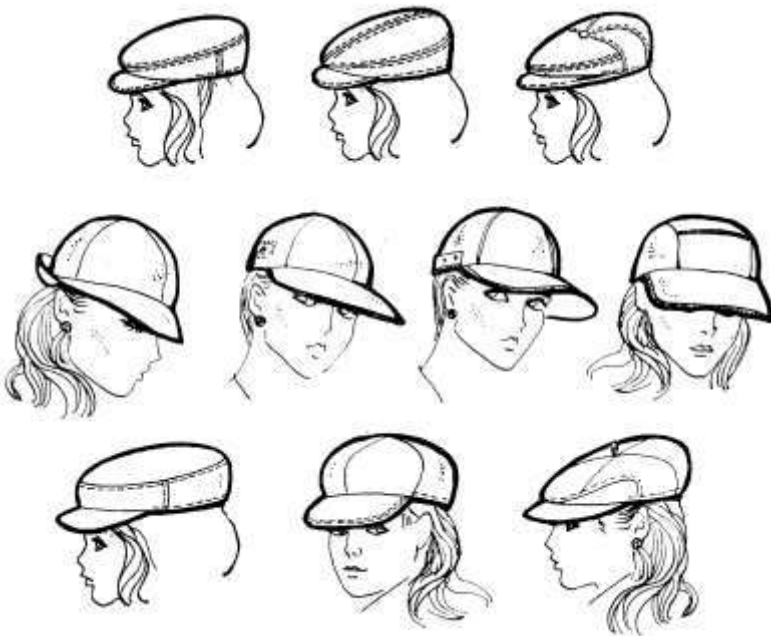

Рисунок А.2 – Моделі жіночих кепі класичної форми

**Рисунок А.3 – Головний убір в автономній художній системі
(автор – студент С. Шевчук)**

Додаток Б

Рисунок Б.1 – Жіночі пальта в художній системі «сім'я»
(автор – студент І. Мазур)

Додаток В

Рисунок В.1 – Комплект жіночого повсякденного одягу
(автор – студент Л. Звірок)

Додаток Д

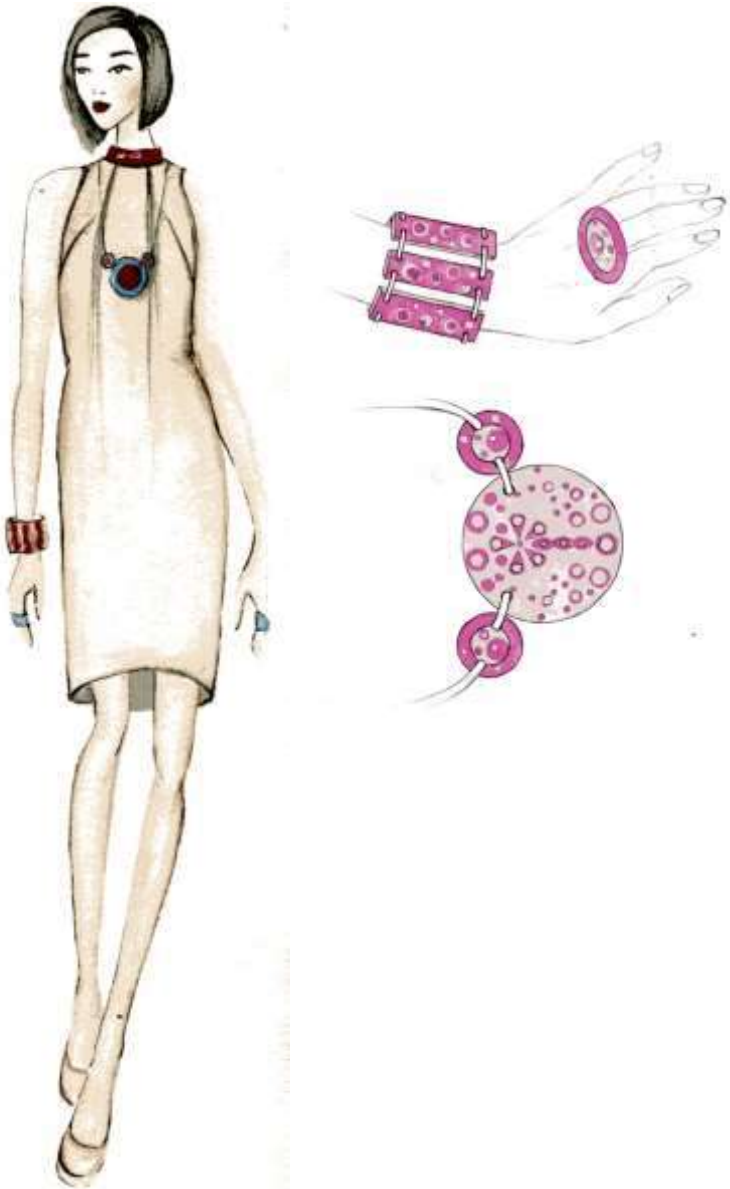
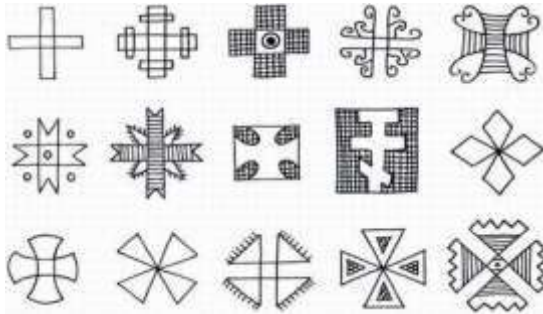

Рисунок Д.1 – Ансамбль жіночого одягу та аксесуари до нього
(автор – студент В. Матвєєва)

Додаток Е

Хрест

Зоря, ружа

Клинці

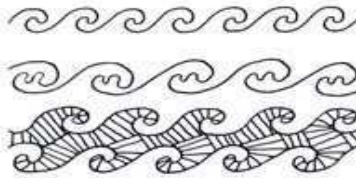
Триніг

Птахи

Безконечник

Грбельки

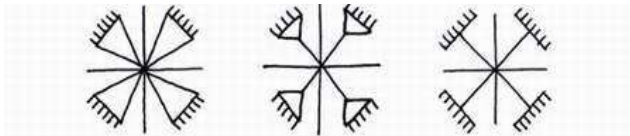

Рисунок Е.1 – Джерела творчості колекції одягу під девізом «Оберіг»

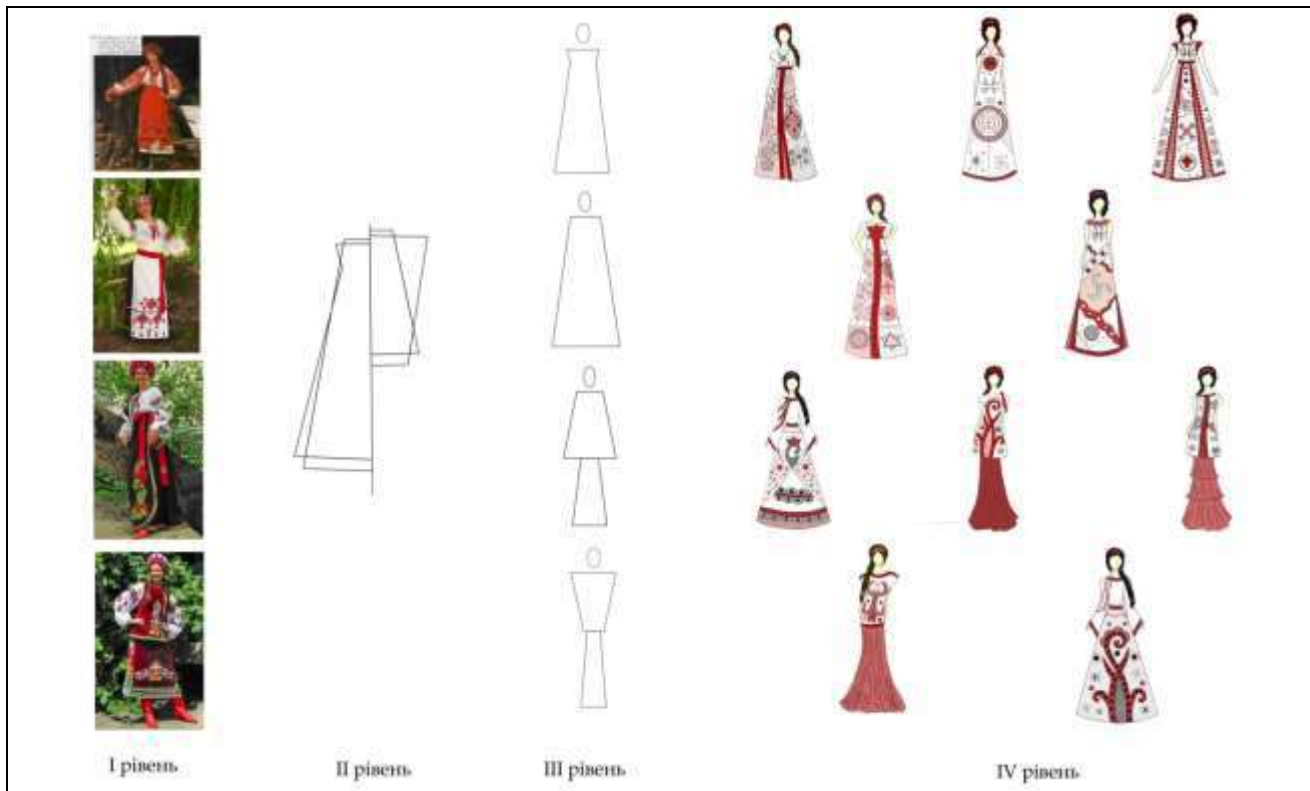
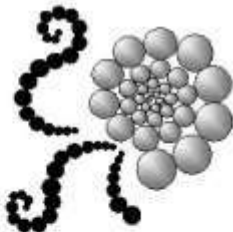

Рисунок Е.2 – Графічні ряди трансформації українського народного костюма у форми сучасного одягу

**Рисунок Е.3 – Колекція жіночого одягу під девізом «Оберіг»
(автор – студент І. Баранюк)**

I рівень

II рівень

III рівень

IV рівень

Рисунок Е.4 – Графічні ряди трансформації спіралеподібних форм у форми сучасного одягу

**Рисунок Е.5 – Колекція жіночого одягу під девізом «Спіралізація»
(автор – студент Н. Кінах)**

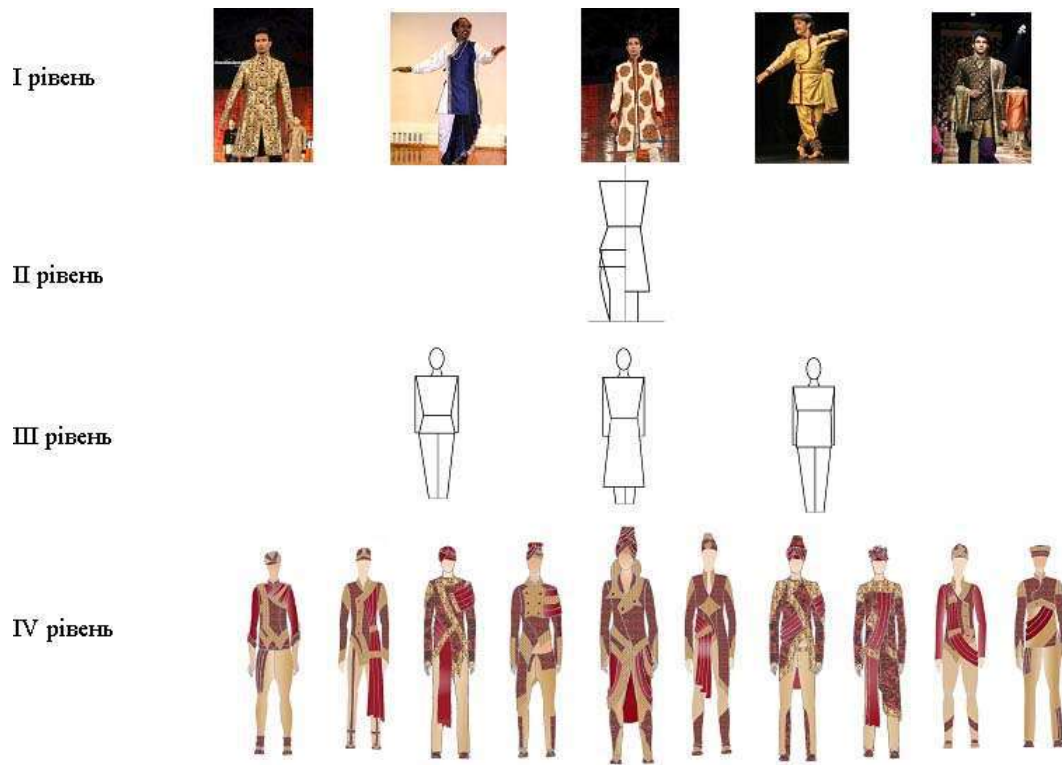
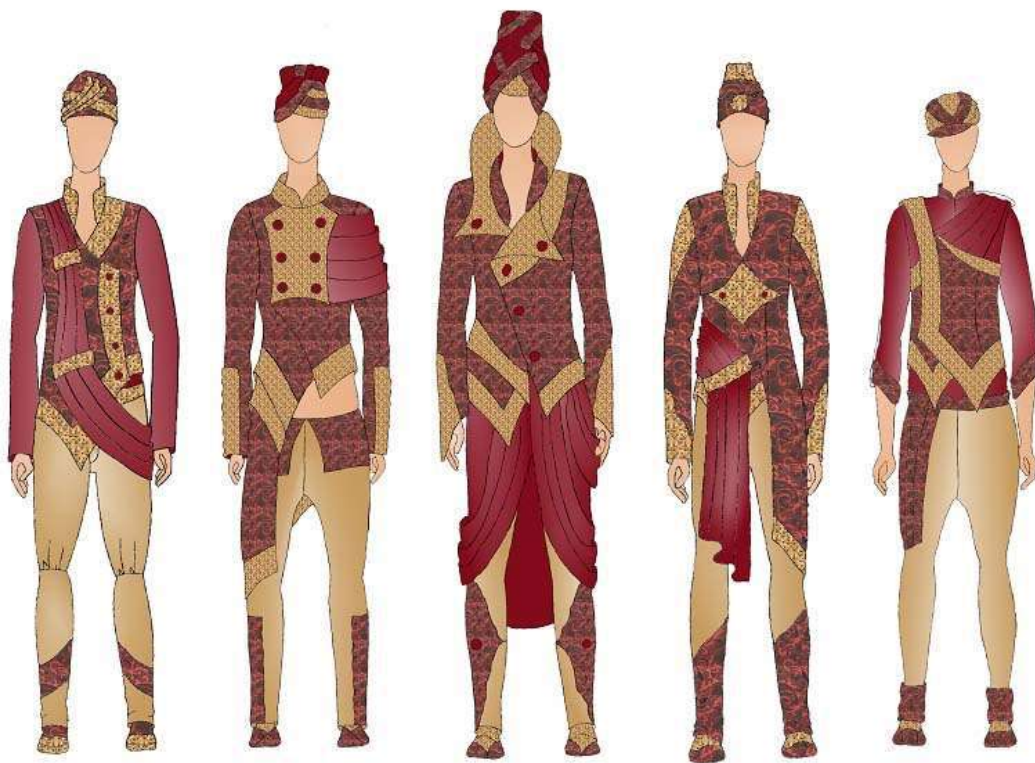

Рисунок Е.6 – Графічні ряди трансформації етнічного костюма у форми сучасного одягу

**Рисунок Е.7 – Колекція чоловічого одягу під девізом «Король із Мумбаї»
(автор – студент В. Новіков)**